

A chudobným dával...

Kde sú ukryté Jánošíkove poklady, sa žiaľ na tejto výstave nedozviete. Spoznáte však chápanie postavy Jánošíka v rozličných obdobiach rozličnými umelcami.

Jánošík a iní slovenskí zbojníci sa objavili na plátnach kin, na doskách divadiel, spievali árie v operách i v kabaretoch. Sú hrdinami mnohých literárnych diel, básní, drám a románov. Spoznáme ich vo folklóre, najmä v ľudovej próze a piesňach. Postava Jánošíka sa premietla i do výtvarného prejavu. Tvorcovia chápali mýtus Jánošíka vážne i s umeleckou nadsázkou.

Ľudový hrdina Jánošík sa stal nositeľom legendy o vysnivanej spravodlivosti a túžbe po slobode. Stal sa významným inšpiračným zdrojom pre mnohých výtvarníkov. Tak sa jánošíkovská legenda rozrastala cez rôzne príbehy, interpretácie a uhly pohľadu. Sú medzi nimi štylizované, tragizujúce, ale i komické a parodizujúce. Jednotliví umelci stváňovali Jánošíka podľa individuálnych pocitov rozličnými technikami i štýlmi, zodpovedajúcimi obdobiu, v ktorom autori žili a tvorili.

Z tohto pohľadu vznikla i výberová kolekcia diel, ktorých spoločným menovateľom je práve stváňenie ľudového hrdinu. Nerobi si nárok na ucelený obraz, ale skôr chce divákovi priblížiť spektrum spodobovania tohto mýtu, jeho výrazovú intenzitu a druhovú mnohorakosť. **Za viac ako 300 rokov od svojho narodenia a vzniku legendy sa Jánošík objavil v insitnom umení, na ľudových maľbách na skle, v ľudových plastikách, na keramike, ale i v olejomaľbách, sochách i grafike či ilustrácii profesionálnych i neprofesionálnych umelcov.**

Z tejto širky a nesúrodosti autorov i výrazových prostriedkov však možno vycítiť silu inšpirácie, ktorou sa zidealizovaný, zosobnený obraz Jánošíka stal pre prezentovaných výtvarníkov.

„Bohatým bral a chudobným dával,“ – práve touto sympatickou vetou, by sa Juro Jánošík presadil aj dnes! Výstava dáva k tomu príležitosť aspoň v predstavách. (r)